

Koncertní činnost kapely Free Jazz Trio v letech 1972–2012

Jan Košulič

Zpracování studie bylo umožněno díky účelové podpoře na specifický vysokoškolský výzkum udělené roku 2012 Univerzitě Palackého v Olomouci Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, a to v rámci projektu Studentské grantové soutěže Interní grantové agentury Univerzity Palackého č. FF_2012_036 – „Free Jazz Trio: čtyřicetiletá historie významné olomoucké hudební skupiny slovem, obrazem a zvukem v celorepublikovém kontextu“.

Olomoucká jazzová kapela Free Jazz Trio veřejně vystupuje již po více než čtyři desetiletí. Článek chce představit nejvýznamnější akce, na kterých kapela během své existence vystupovala. I přestože členové pozdějšího Free Jazz Tria Milan Opravil (saxofony), Josef Černý (kontrabas) a Antonín Náplava (bicí) spolu hráli již dříve, začíná Free Jazz Trio existovat roku 1972.⁹⁶ V tomto případě není existence vymezena vznikem nového seskupení hudebníků, ale významnou změnou stylové orientace již existujícího souboru z převážně taneční jazzové hudby na free jazz. Tuto stylovou změnu podnítilo především zhlédnutí vystoupení seskupení The Trio Johna Surmana na pražském Mezinárodním hudebnímu festivalu v roce 1970. Vzhledem k tomu, že k dnešnímu dni kapela odehrála téměř 280 koncertů, není možné zmiňovat je zde všechna jednotlivě. Autor zpracoval kompletní elektronický strukturovaný katalog pravděpodobně všech koncertů kapely, který bude součástí jeho diplomové práce a v tištěné podobě také připravované publikace *Free Jazz Trio: ikona olomoucké hudební scény*.⁹⁷ Pro větší přehlednost textu nepostupuje

---

⁹⁶ Po personální stránce tedy žádný nový soubor nevznikl. Pouze se zúžil z kvartetu na trio po odchodu Emila Viklického do výkonu základní vojenské služby 1. července 1971.

⁹⁷ Tento katalog, vycházející z podrobných chronologických záznamů bubeníka Free Jazz Tria Petra Večeří, je základním zdrojem informací pro celý tento článek, který jej shrnuje a komentuje. Katalog má charakter elektronické databáze a kromě data a místa konání koncertu obsahuje informace o pořadateli akce, obsazení, ve kterém kapela vystoupila, repertoáru, který na koncertě zazněl (ten je ovšem znám pouze u malého počtu koncertů), dalších účinkujících na koncertě či festivalu a také bibliografii recenzí. Katalog je součástí archivu autora.

výklad přísně chronologicky, ale dělí všechna vystoupení Free Jazz Tria do tří kategorií podle jejich charakteru na 1. vystoupení na hudebních festivalech, 2. klubové koncerty a za 3. vystoupení u příležitosti vernisáží výstav. Největší pozornost je věnována vystoupením na významných jazzových festivalech (Pražské jazzové dny, Olomoucké jazzové dny, Slánské jazzové dny apod.).

Vystoupení na hudebních festivalech

Během svého aktivního působení odehrálo Free Jazz Trio v mnoha různých obsazeních celkem 43 koncertů na větších hudebních festivalech. Ve výčtu festivalů, na kterých Free Jazz Trio vystoupilo, nechybí snad žádná významná česká jazzová událost. Olomoucká kapela se úspěšně vypravila například na Pražské jazzové dny (1975), Národní amatérský jazzový festival (NAJF) v Mladé Boleslavi (1973, 1975) či Slánské jazzové dny (1975, 1981).⁹⁸

V Olomouci se Free Jazz Trio dostávalo do programu Olomouckých jazzových dnů (1972, 1973, 1977), Jazzových setkání (1984), Vlnobyti (1987, 1988, 1989) či Olomouckého kulturního léta (1990, 1994, 1995). Vystoupení Free Jazz Tria na mimoolomouckých festivalech mají zvláštní význam v podobě exportu olomoucké hudební kultury po celé České republice (resp. Československu). Vzhledem k tomu, že na festivalech většinou kapela představovala nejavantgardnější směr jazzové hudby, dostávaly se zmínky o jejich koncertech do většiny písemných reflexí festivalů.⁹⁹

První vystoupení kapely na hudebním festivalu proběhlo ještě pod názvem Jazz Q. E. V.¹⁰⁰ ve čtvrtek 10. února 1972 v rámci prvního ročníku Olomouckých jazzových dnů¹⁰¹ ve Václavkově sále olomouckého Vlastivědného ústavu. Olomoucké jazzové dny pořádalo oddělení zájmové kulturní činnosti Okresního kulturního střediska Olomouc, Krajská rada ZUČ SmKNV Ostrava a Svaz hudebníků – pobočka Olomouc.¹⁰² V rámci festivalu proběhly kromě dvou koncertů (10. a 11. února, oba ve Václavkově sále) také dvě jam sessions (vždy večer po koncertech v Divadle hudby) a jazzový seminář (v pátek odpoledne). O oba

⁹⁸ Tyto festivaly většinou organizačně zaštiťovala Jazzová sekce Svazu hudebníků. Více o činnosti Jazzové sekce viz např.: Kouřil, Vladimír: *Jazzová sekce v čase a nečase 1971–1978*, Praha, 1999. Kouřil, Vladimír: *Divná hudba dob minulých*, Praha, 2006.

⁹⁹ Podrobná bibliografie všech známých recenzí a ohlasů nejen festivalových vystoupení Free Jazz Tria je součástí výše zmiňovaného katalogu koncertů kapely.

¹⁰⁰ Zkratka pro Jazz Quartet Emila Viklického.

¹⁰¹ O prvních Olomouckých jazzových dnech viz např.: anonym: „Olomoucké jazzové dny úspěšné“, *Stráž lidu*, únor 1972, s. 4. Kobza, František: „Ohlédnutí za prvním ročníkem OJD“, *Jazz, festivalový bulletin OJD 1973*, OKS Olomouc, 1973, s. 2. Dokumenty, týkající se Olomouckých jazzových dnů z archivního fondu Okresní kulturní středisko Olomouc, uloženého ve Státním okresním Archivu Olomouc (dále jen SOKA Olomouc), inv. č. 107, karton 13..

¹⁰² Olomoucké jazzové dny – hodnocení, sepsal 10. dubna 1972 František Kobza. Uloženo ve SOKA Olomouc, fond Okresního kulturního střediska.

festivalové koncerty byl ze strany posluchačů zájem převyšující kapacitu Václavkova sálu, jazzového semináře pod vedením Karla Velebného a členů jeho SHQ Praha se zúčastnilo kolem 80 posluchačů.¹⁰³ Na čtvrtěčném koncertě vystoupily kapely v následujícím pořadí: Perpetum, Olomoucký dixieland, Jazz Q. E. V., Trio M. Petračovskej, SHQ, Academic jazz band Přerov, Junk & Trio. V pátek potom Six Friends, opět Junk & Trio, Jazz q AUS VN Praha, Old time jazz band Loučná n. D., Franz Schulhauser Q, J. Stivín & R. Dašek „Tandem“ Praha. Tento výčet souborů naznačuje, že Free Jazz Trio se hned od počátku své existence setkávalo na hudebních festivalech se snad nejvýznamnějšími soubory nejen svého regionu.

Obr. 1: Free Jazz Trio na 1. Olomouckých jazzových dnech. Zleva Milan Opravil, Josef Černý

Další známé vystoupení Free Jazz Tria proběhlo pravděpodobně až na následujícím ročníku Olomouckých jazzových dnů.¹⁰⁴ Podle Antonína Náplavy sice mezi těmito dvěma festivaly kapela vystoupila na bližší nespecifikovaných syrečkových hodech, o kterých se však nepodařilo dohledat žádnou písemnou zmínku.¹⁰⁵

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ O druhých Olomouckých jazzových dnech viz např.: Beránek, Jan: „Protože jsou jazzově nejmladší“, *Jazz*, č. 13, 1973, s. 2. Dokumenty, týkající se Olomouckých jazzových dnů z archívniho fondu Okresní kulturní středisko Olomouc, uloženého v SOkA Olomouc.

¹⁰⁵ Informaci Antonín Náplava sdělil autorovi v rozhovoru během přestávky koncertu Free Jazz Tria v olomoucké restauraci Ponorka v květnu 2012. Tuto akci si nepamatují ani ostatní členové Free

Na druhých Olomouckých jazzových dnech vystoupilo Free Jazz Trio 2. března 1972 (první festivalový den) v rámci koncertu JAZZ NONSTOP opět ve Václavkově sále. Festival byl obsazen stejně kvalitně jako o rok dříve. Kromě koncertu Free Jazz Tria vystoupil v rámci festivalu také 23. února saxofonista Milan Opravil jako host Petra Junka u příležitosti vernisáže výstavy „Jak Češi objevovali jazz“.¹⁰⁶ O necelý měsíc později, 31. března 1973, se Free Jazz Trio vydalo na další významný český jazzový festival – Národní amatérský jazzový festival (NAJF).¹⁰⁷ Ten se tradičně konal v mladoboleslavském Domě kultury. NAJF nebyl pouze koncertní událostí, ale také soutěžní přehlídkou vystupujících kapel. Free Jazz Trio obdrželo od festivalového výboru a odborné poroty za své vystoupení bronzovou plaketu. Ludvík Šváb ve svém hodnocení festivalu upozorňuje, že z vystoupení Free Jazz Tria je stále patrný jejich vzor, trio Johna Surmana, „a to jak z přístupu k zvoleným tématům, tak i z jejich citlivého provedení“.¹⁰⁸

Obr. 2: Bronzová plaketa – diplom pro Free Jazz Trio z NAJFu 1973

Jazz Tria.

¹⁰⁶ Pisemné poznámky Petra Večeří k dějinám Free Jazz Tria, archiv autora.

¹⁰⁷ O Národním amatérském jazzovém festivalu 1973 viz např.: Šváb, Ludvík: „Najf 73. Pátý festival, druhý národní“, *Jazz*, č. 6, 1973, s. 3–4. Anonym: „Mladá Boleslav: Příjemné překvapení“, *Melodie*, č. 6, 1973, s. 174.

¹⁰⁸ Šváb, Ludvík: „Najf 73. Pátý festival, druhý národní“, *Jazz*, č. 6, 1973.

V roce 1974 se Free Jazz Trio zúčastnilo pouze Jazz festivalu Český Těšín 74. Následující rok byl naopak na festivaly bohatý. Kapela se vypravila na tři důležité akce – Slánské jazzové dny (11. ledna 1975),¹⁰⁹ NAJF (15. března 1975)¹¹⁰ a 3. Pražské jazzové dny (Mítting modernistů, 11. října 1975).¹¹¹ Nejistotu ve vnímání free jazzu a poněkud nekonkrétní hodnocení koncertu Free Jazz Tria naznačuje úryvek recenze festivalu Petra Kavaliera:

„Při vyslovení slůvka free se nemohu zbavit již několik let staré představy, že se jedná o jakési fluidum nebo nadpřirozenou bytost, která někde podřimuje a oživne jen tehdy, hraje-li někdo dobrý free jazz, a nebo naopak, dráždí-li jej někdo jiný oliverovskými obraty. V prvním případě vykukne z některého free hrajícího nástroje a spolupracuje s hráči tím, že jej pobízí k ještě ohnivějším výkonům. V druhém případě propaluje hudebním aktérům košile, odnímá jim svršky a nástroje, popřípadě donutí soubor k přerušení činnosti pod nějakou jinou záminkou. Proto jsem se zájmem sledoval produkci olomouckého souboru, i když jsem zpočátku postrádal některé jevy, jako trávu v korpusu saxofonu, pianistu zametajícího pódium a podobně. Z nemístného rozjímání mě vyrušil svým příchodem až čtvrtý člen tria (Josef Bláha, pozn. autora), který komunikoval s houslemi tak dlouho, až je učinil neposednými. V té chvíli jsem měl dojem, že jsem zahlédl vyvolávané fluidum, čímž lze vysvětlit i poté narušený smyčec. Potom, za vydatné spolupráce fluida, předvedli olomoučtí solidní freejazzovou hru, které dnes většina moderních souborů věnuje podstatně méně místa.“¹¹²

Z druhého vystoupení na NAJFu si Free Jazz Trio opět odneslo ocenění odborné poroty v podobě bronzové plakety a čestného uznání. Jako jediný soubor z oblasti moderního jazzu zahrálo po aplausu posluchačů Free Jazz Trio na tomto koncertě přídavek.¹¹³ Podle Karla Srpa také publikum při vyhlášení výsledků dávalo hlasitě najevo, že si Free Jazz Trio zaslouží více, než bronzovou plaketu.¹¹⁴ Také 3. Pražské jazzové dny byly pro Free Jazz Trio úspěšné. V divácké anketě ALL STARS BAND¹¹⁵ získali olomoučtí hudebni-

¹⁰⁹ O Slánských jazzových dnech 1975 viz např.: Kavalier, Petr: „Slánské jazzové dny“, *Jazz*, č. 13, 1975, s. 7. Srp, Karel: „Amatéri ve Slaném“, *Melodie*, č. 3, 1975, s. 72.

¹¹⁰ O NAJFu 1975 viz např.: Srp, Karel: „NAJF 1975, příliš štědrá porota“, *Melodie*, č. 6, 1975, s. 180.

¹¹¹ O 3. Pražských jazzových dnech 1975 viz např.: Benda, Aleš – Kavalier, Petr – Srp, Karel: „Pražské jazzové dny 1975“, *Jazz*, č. 15, 1975, s. 3–4. Dorůžka, Lubomír: „Za masovost, za rekordy. Na okraj III. Pražských jazzových dnů“, *Melodie*, č. 12, 1975, s. 373. Tarantová, Sylvie: „Když jde Prahou jazz“, *Svobodné slovo*, 25. 10. 1975, s. 11. Kouřil, Vladimír: *Jazzová sekce v čase a nečase 1979–1987*, Praha, 1999, s. 108–113.

¹¹² Kavalier, Petr: „Slánské jazzové dny“, *Jazz*, č. 13, 1975, s. 7.

¹¹³ Srp, Karel: „NAJF 1975, příliš štědrá porota“, *Melodie*, č. 6, 1975.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ ALL STARS BAND byla divácká anketa členů Jazzové sekce a návštěvníků Pražských jazzových dnů. Číslována byla pouze první tři místa, pozice „bez udání pořadí“ znamená, že hudebník obdržel alespoň čtyři hlasy. Podrobné výsledky ankety vycházely vždy v příslušných číslech bulletinů *Jazz*, vydávaných Jazzovou sekci. Více k anketě viz také Kouřil, Vladimír: *Jazzová sekce v čase a nečase*

ci hned několik umístění: v kategorii JAZZ Milan Opravil 2. místo (barytonsaxofon), 3. místo (altsaxofon), 3. místo (zpěvák), jazzman roku bez udání pořadí; Josef Bláha tenorsaxofon, housle a skladatel bez udání pořadí; Josef Černý – kontrabas bez udání pořadí; Jiří Stratil – bicí bez udání pořadí; koncerty Free Jazz Tria – jazzový skutek roku bez udání pořadí; kategorie JAZZROCK: Petr Večeřa – bicí bez udání pořadí.¹¹⁶

Obr. 3: Free Jazz Trio na 3. Pražských jazzových dnech. Zleva Karel Hotový, Josef Bláha, Josef Černý, Milan Opravil

Do konce 70. let Free Jazz Trio vystoupilo již pouze na dvou festivalech – 8. října 1977 na Olomouckých jazzových dnech a v září 1978 na Coltraneovských dnech v Příbrami. Na více festivalů se kapela začala znovu vypravovat až na začátku 80. let. Roku 1980 proběhlo jediné vystoupení Free Jazz Tria v Polsku v rámci Jazzového festivalu Přátelství v Českém a Polském Těšíně. V rámci festivalu se koncerty vystřídaly na obou stranách hranic – Free Jazz Trio tak vystoupilo 11. dubna na polské a o den později na české straně Těšína. Milan Opravil, Petr Večeřa a Josef Mahdal (Josef Bláha se těšínského festivalu nezúčastnil) po koncertech hráli i na festivalových jam sessions.¹¹⁷ Týden po těšínském festivalu vystoupilo Free Jazz Trio (již i s Bláhou) na Jazzovém festivalu v Kroměříži.

1979–1987, Praha, 1999, s. 350–362. Citovaná část Kouřilovy publikace obsahuje stručné komentáře k jednotlivým ročníkům ankety a pouze neúplné výsledkové listiny jednotlivých ročníků.

¹¹⁶ Pisemné poznámky Petra Večeři k historii Free Jazz Tria, archiv autora.

¹¹⁷ Tamtéž.

Následující rok byl na festivaly bohatý – Jazz fórum 81 v Brně (12. března),¹¹⁸ Jazzové dny Šumperk (12. dubna), Festival Gottwaldov 81 (12. června) a Slánské jazzové dny (20. listopadu). Vystoupení ve Slaném vyvolalo další zajímavou recenzní reakci na koncert Free Jazz Tria. Tomáš Kraus o koncertě píše:

„[...] Josef Mahdal, autor ‚Sociálních dějin Gottwaldovského jazztetu‘, svazečku, který před nedávnem rozbouřil bránice jazzových pamětníků, si přivezl jakýsi podivný basový nástroj, připomínající vzdáleně smeták a nesoucí honosný název ‚Tetrachord Chasis‘. P. Večeřa je služebně nejmladším členem a jeho vitální bicí se staly pro kapelu nepostradatelným pojivem. J. Bláha samozřejmě opět zničil během houslové extáze smyčec a žíně zastrkal sobě i Milanovi Opravilovi za brýle. Ten se však nenechal zahánbit a jeho saxofonové kreace byly doprovázeny fyzicky náročnou pohybovou sestavou. Nejdůležitější však bylo, že si během produkce na své přišli nejen oči, ale i uši, i když to, pravda, vyžadovalo trochu víc soustředění. Opravilovo závěrečné: ‚Tak už se na nás nezlobte‘, udělalo za tímhle vystoupením cimrmanovský otazník.“¹¹⁹

Nelze si nepovšimnout, že na autora textu udělala kapela mnohem větší vizuální, než hudební dojem. Samotní členové Free Jazz Tria nebyli ze skutečnosti, že publikum se na ně spíše dívá, než je poslouchá, příliš nadšeni.

Úspěšným počinem bylo pro Free Jazz Trio vystoupení na Československém Jazzovém Festivalu Karlovy Vary (16.–17. března 1984). Česká jazzová společnost zde udělila Milanu Opravilovi ocenění za nejlepší individuální výkon festivalu. Free Jazz Trio se tak zúčastnilo také festivalového koncertu laureátů.

Od poloviny 80. let se již Free Jazz Trio většího počtu hudebních festivalů neúčastnilo. Za zmínku stojí především tři vystoupení na legendárním olomouckém festivalu Vlnobyť (25. května 1987, 28. května 1988 a 27. května 1989). Z vystoupení Free Jazz Tria na Vlnobyť 1988 existuje zvukový záznam, který kapela později vlastním nákladem vydala na CD s názvem *Dnes na „Vlnobyť“*.¹²⁰ V letech 1995 a 1997 se kapela ještě vypravila na vyhlášený pražský hudební festival Alternativa, pořádaný organizací Unijazz.¹²¹ Tento festival v roce 1993 navázal na tradici úspěšných Pražských jazzových dnů.¹²²

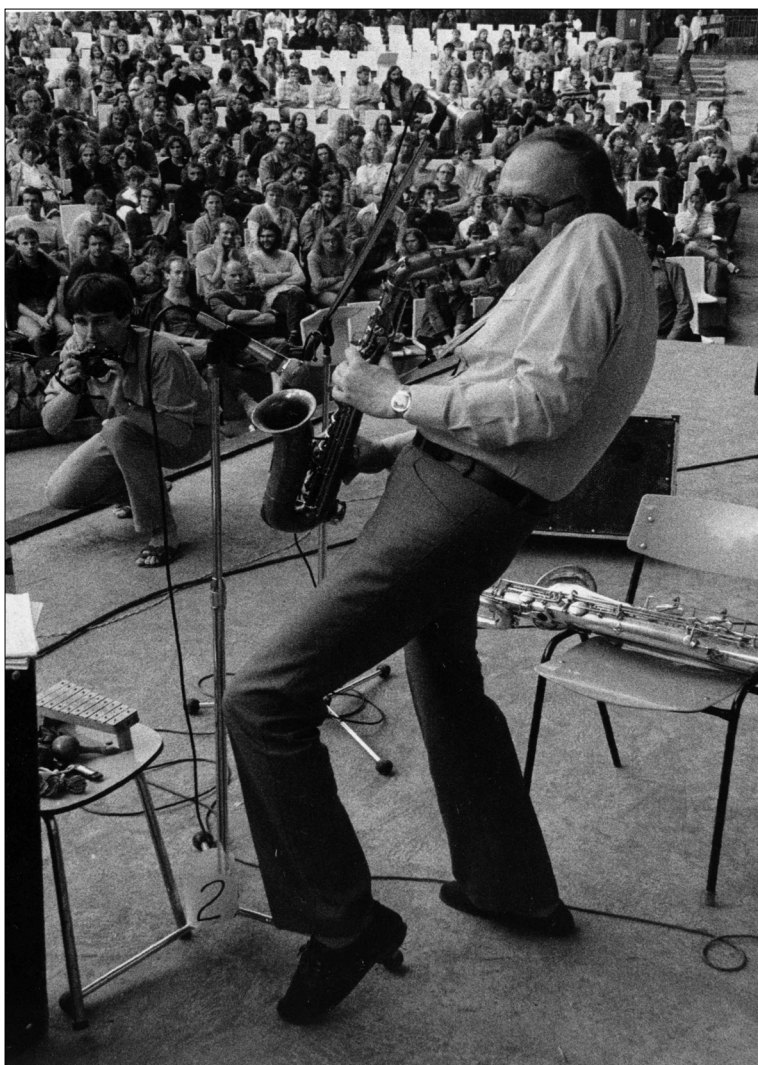
¹¹⁸ Podle plakátu na tento třídní jazzový festival s podtitulem „II. přehlídka brněnských jazzových souborů“ byly všechny koncerty nahrávány Čs. rozhlasem. O existenci nahrávky koncertu Free Jazz Trio nemáme žádné zprávy. Free Jazz Trio byl na festivalu jediným mimobrněnským souborem.

¹¹⁹ Kraus, Tomáš: „Zletilý festival“, *Zpravodaj slánského jazzklubu*, č. 11, 1981.

¹²⁰ Všechny nahrávky Free Jazz Tria vydala kapela pouze malým nákladem. Několik ukázek, včetně jedné skladby z *Dnes na „Vlnobyť“*, je však k poslechu na webových stránkách kapely na adrese <http://freejazztrio.czechian.net> v sekci Diskografie.

¹²¹ Unijazz (<http://www.unijazz.cz>) a Artforum (<http://www.radiohortus.cz>) jsou dvě nástupnické organizace, které vznikly po rozpadu Jazzové sekce. Více k nim viz např.: Duchoň, Lukáš: *Jazzová sekce, Artforum a Unijazz*, Brno, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Bakalářská práce, 2007.

¹²² První ročník festivalu měl ještě podtitul „II. Pražské rockové dny“ a přímo navázal na Pražské rockové dny 92. Festival Alternativa se věnuje především okrajovým hudebním žánrům a klade

Obr. 4: Milan Opravil na Vlnobyті 1988

Klubové koncerty

Pod klubové koncerty zde řadíme velké množství koncertů Free Jazz Tria, které zahrnuje nejen koncerty v takových jazzových klubech, jaké známe dnes, ale také vystou-

---

důraz na osobitost vyjádření účinkujících. Duchoň, Lukáš: *Jazzová sekce, Artforum a Unijazz*, Brno, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Bakalářská práce, 2007.

pení na řadě méně tradičních míst. Nejvíce klubových koncertů odehrálo Free Jazz Trio (na rozdíl, od hudebních festivalů) v domácí Olomouci.

V 70. letech proběhlo několik jazzových koncertů v tzv. Klubu přírodovědců. Šlo o sklepní prostory v budově Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (s vchodem z Vídeňské ulice), ve kterých probíhaly koncerty amatérských olomouckých kapel, ale také jejich zkoušky či jam sessions.¹²³ Dalším místem, ve kterém muzikanti Free Jazz Tria hráli, byla sklepní zkušebna v olomoucké Hálkově ulici č. 25.¹²⁴ Přesto, že Free Jazz Trio zde nehrálo klasické koncerty, ale muzikanti sem chodili jamovat, má sklepní zkušebna zvláštní význam – právě zde se Milan Opravil potkal s Petrem Večeřou, který později s Free Jazz Triem začal hrát na bici.¹²⁵

Od roku 1975 vystupuje Free Jazz Trio poměrně často v olomouckém Divadle hudby.¹²⁶ Hned první koncert v těchto prostorech (Free Jazz Trio společně s Olomouckým dixielandem, 2. února 1975) recenzoval pro bulletin *Jazz* Ilja Klement. O podobě vystoupení si z jeho recenze můžeme udělat alespoň hrubou představu:

„Večer byl rozdělen na tři části. V úvodu hráli společně oba soubory skladbu Johna Surmana – Episoda. Potom předvedlo své umění trio Milana Opravila. Při ‚živém‘ vystoupení na pódiu Divadla hudby rozvinulo trio dobrou individuální a kolektivní hru. Basista J. Černý swingoval a měl zvláště dobré sólo ve skladb finského autora H. Sarmanta Protiváha. Dalším sólistou byl Dr. Josef Bláha (ts), který hrál též na housle a klarinet. Bubeník Jiří Stratil zvládl základní bicí soupravu a jeho celkový výkon byl přímo úměrný hře dalších členů. Opravilův vrozený talent, jeho svěží přístup

¹²³ Klub přírodovědců nebyl hudebním klubem v dnešním slova smyslu. Nešlo o restaurační zařízení – konzumovalo se pouze to, co si s sebou účinkující či návštěvníci donesli. Návštěvníci sem chodili skutečně především hrát a poslouchat hudbu. Rozhovor s Antonínem Náplavou ze dne 8. ledna 2013, archiv autora.

¹²⁴ Zkušebna byla sídlem další olomoucké amatérské kapely – Waters Supply Specters (WSS), ve které hrál na bici pozdější bubeník Free Jazz Tria Petr Večeřa. Sklep se nacházel v domě kytaristy a zpěváka WSS Emila Pospíšila a byl nejenom místem, kam chodili muzikanti zkoušet a jamovat, ale také místem pro neoficiální akce. Sklep navštívila také řada významných osobností české hudební scény, například Jaroslav Hutka, Vladimír Merta, Jan Kubík, Vladimír Kulhánek či Michal Pavlíček. K tomu také viz studie Jana Blümla otištěná v tomto čísle časopisu *Musicologica Olomucensia Z kulturní historie rockové hudby v Olomouci: Water Supply Spectres (1970–1979)*.

¹²⁵ Tamtéž.

¹²⁶ Divadlo hudby vzniklo v Olomouci v budově na Denisově ulici č. 47 v roce 1968. Svou programovou koncepci se inspirovalo v pražském divadle hudby, v Olomouci programově navazovalo na Klubovnu hudby a poezie a tzv. „salonek“ v Domě armády. Nešlo o divadelní scénu v pravém slova smyslu, ale spíše o víceúčelový kulturní prostor. Organizace akcí v Divadle hudby spadala v letech 1968–1989 pod Okresní kulturní středisko v Olomouci. Vzhledem k tomu, že Free Jazz Trio mělo kvalifikační přehrávky pro lidové hudebníky, mohlo na tamějších oficiálních akcích pravidelně vystupovat. Dnes instituce stále existuje jako příspěvková organizace Statutárního města Olomouce. Kohoutková-Gabrhelíková, Kateřina. Divadlo hudby. [online]. Dostupné z: <http://www.theatre-architecture.eu/cs/internetove-museum/?theatreId=75> [cit. 2013-03-03].

k jazzovému rytmu, melodii a improvizaci je dnes již většině posluchačů bližší. Hrál čistě a přesně každou notu, každý tón, každou frázi s téměř starostlivou rozvážností sochaře, který si je vědom, že sebemenší chyba by mohla zničit celé dílo. [...] Na závěr večera vystoupili opět všichni společně. Podařil se tak experiment, kdy se spojili hudebníci dvou zcela odlišných stylových zaměření, aby si zahráli pro potěšení své i publika. Zcela vyprodaný sál často odměňoval výkony hudebníků potleskem. Hezké prostředí Divadla hudby spolu s diváky vytvořili ty nejlepší podmínky pro opravdu bezprostřední jazzový projev.“¹²⁷

Free Jazz Trio vystupovalo pravidelně také v dalších olomouckých prostorech, které spadaly pod správu úředních orgánů – ve Fučíkově sále Moravské filharmonie, v Geislerově sále, Dvořákově sále či v agitačním středisku v Karafiátově ulici. Všechny koncerty, zaštiťované Okresním kulturním střediskem, byly samozřejmě avizovány v tisku (především v olomouckém *Kdy, Kde, Co?*).

Po roce 1989 se poněkud mění skladba míst, na kterých Free Jazz Trio (opět především v Olomouci) vystupuje. Převaha koncertních sálů (či řekněme „oficiálních prostor“) přechází v téměř výlučnou převahu soukromých hudebních klubů, resp. restauračních zařízení. 18. března 1993 Free Jazz Trio hrálo na vůbec prvním koncertě v obnovené Hospodě u musea, známé dnes pod názvem Ponorka. Ponorka je od roku 1996 až do dnešních dnů „domácím pódium“ kapely, na které se pravidelně vrací několikrát do roka. V letech 1997 až 2000 Free Jazz Trio opakovaně vystupovalo také v olomouckém Jazz Tibet Clubu.

Řada koncertů kapely samozřejmě proběhla i mimo Olomouc. Z důvodu velkého počtu klubových vystoupení není možné zmiňovat úplně všechny. K historicky zajímavým patří například vystoupení v pražském klubu SSM Rubín roku 1973. Přesné datum tohoto koncertu se zatím nedaří dohledat. Členové kapely si jej nepamatují a Petr Večeřa, který jinak všechna vystoupení eviduje, tehdy ještě v kapele nehrál. Víme pouze, že koncert proběhl v pondělí. Vzhledem k tomu, že šlo pravděpodobně o úplně první koncert v kooperaci Socialistického svazu mládeže a Jazzové sekce v klubu Rubín, nejsou informace o jeho dramaturgii ani v zápisech ze schůzí Jazzové sekce, které jsou součástí zatím nezpracovaného fondu Jazzové sekce, který je ve správě Národního archivu v Praze.

Vystoupení na vernisážích

I vystoupení na vernisážích absolvovalo Free Jazz Trio nejvíce v Olomouci. Z celkového počtu necelých 260 Free Jazz Triem zatím odehraných koncertů tvoří vystoupení na vernisážích zhruba jednu pětinu (57 koncertů, pro srovnání festivalových vystoupení proběhlo 43). Ve většině případů šlo o výstavy regionálních výtvarných umělců či fotografů, případně různých uměleckých skupin. Jistou výjimku tvoří například vystoupení 3. dubna 1998 na vernisáži výstavy Vladimíra Franze v rámci festivalu Art Kontakt v měst-

¹²⁷ Klement, Ilja: „Spojení avantgardy s tradicí“, *Jazz*, č. 13, 1975.

ském divadle v Prostějově. Výstavy probíhaly na rozmanitých místech – od uměleckých galerií, přes koncertní sály, různé školní budovy, až po již zmiňovanou Ponorku.

Závěrem

Koncertní činnost Free Jazz Tria byla (až na několik krátkých přestávek především v letech 1979 a 1989) velmi bohatá. Kvantitativní těžiště vystoupení je především v klubových koncertech (dle katalogu koncertů kapely 172). Přes 40 vystoupení na hudebních festivalech má zvláštní význam především v kontextu exportu olomoucké hudební kultury. Přesto, že kapela se věnovala stylu nezapadajícímu do rámce „oficiální“ hudby schvalované komunistickým režimem, vždy prošla bez větších komplikací kvalifikačními přehrávkami pro lidové hudebníky, což ji umožnilo intenzivně koncertovat i před rokem 1989. Free Jazz Trio patří k nejvytrvalejším (nejen) jazzovým souborům nikoliv jen v olomouckém regionu, ale minimálně i v rámci celé České republiky.

Concerts of the band Free Jazz Trio from 1972 to 2012

Summary

The article Concerts of the band Free Jazz Trio from 1972 to 2012 summarizes and comments on major concerts and music festivals, where Olomouc jazz band during its existence appeared. This article is based primarily on written notes by Free Jazz Trio's drummer Petr Večeřa. The author also created a detailed electronic database of band's concerts based on these notes. Selected performances are categorized according to their nature into three groups – music festivals, club gigs and appearances at vernissages. Most of the attention is devoted to significant Czech jazz festivals, where the band regularly participated (eg Olomoucké jazzové dny, Pražské jazzové dny, Slánské jazzová dny and Národní amatérský jazzový festival).

Die Konzerttätigkeit der Kapelle Free Jazz Trio in den Jahren 1972–2012

Zusammenfassung

Der Artikel mit dem Titel Die Konzerttätigkeit der Kapelle Free Jazz Trio in den Jahren 1972–2012 kommentiert die bedeutendsten Konzerte und Musikfestivals, an denen die Olomoucer Jazzkapelle während der Zeit ihrer Existenz aufgetreten ist, und fasst sie zusammen. Der Artikel basiert vor allem auf schriftlichen Notizen des Schlag-

zeugers des Free Jazz Trios Petr Večeřa, auf deren Basis der Autor auch eine ausführliche elektronische Datenbasis der Konzerte der Kapelle erarbeitet hat. Die ausgewählten Auftritte sind je nach ihrem Charakter in drei Gruppen kategorisiert – Musikfestivals, Klubkonzerte und Auftritte während Vernissagen. Die größte Aufmerksamkeit ist in diesem Beitrag bedeutenden tschechischen Jazz-Festivals gewidmet, an denen die Kapelle regelmäßig teilgenommen hat (zum Beispiel Olomoucer Jazz-Tage, Prager Jazz-Tage, Slánské-Jazz-Tage oder ein Nationales Laien-Jazz-Festival).

Keywords

Free Jazz Trio; Olomouc; Jazz; Free Jazz.

Schlüsselwörter

Free Jazz Trio; Olomouc; Jazz; Free Jazz.